De

ROMANI TEUTON. IMPERII VICARIATU.

TRACTATIO SYNOPT.
ACADEMICA

Quam

Divinâ aſpirante gratiâ

SUB PRÆSIDIO

Ampliſsimi & Conſultiſsimi Viri

DN. DOMINICI ARU-
MÆI JCTI CELEBERRIMI, ET IN IL-
luſtri Salana Profeſs. publici, ibidem Curiæ provin-
cialis & Scabinatus Aſſeſſoris digniſſimi, Fautoris & Præ-
ceptoris ſui æternùm ſuſpiciendi.

Publicæ diſquiſitioni
ſubjicit

GEORGIUS BRUDTLACHT. WESTPH.

Ad diem Septemb.

JENÆ

Typis TOBIÆ STEINMANNI.

ANNO MDC. XIX.

Reverendiss. & Illustriss. Principis ac Domini

DN. CHRISTIANI EPISCOPI MINDENS. DUCIS Brunov. & Luneb.

IN DUCATU GRUBENHAG.

Generose, Magnifice, Strenue, Nobilissime, Amplissime, Clarissime & Consultissime Viris,

Proprincipi, Cancellario, Consiliariis secretioribus & intimis.

Dn. THEODORICO [illegible]/ Hereditario in [illegible] & [illegible].

Dn. STATIO [illegible]/ | JCtis Celeberrimis
Dn. JOHAN. [illegible]/ |

Dn. suis Patronis & Promotoribus magnis,

Hancce *de Vicariatu Imperii*, Jur. Publ. particulam minimam

In debitae observantiae signum,

&

Diligentiae sui recommendationem

devote offert

Georg. [illegible]

De

TEUTONICI IMPERII VICARIATU,

RATIO VICARIATUS, CUR ita institutus,

Ydram Lerneam innumerabilibus capitibus feracem constituunt, qui genus humanum sine Imperiis conservari, quiq; Imperia sine capite consistere effutiunt; Itaque seniores nostri *Politici* hactenus uno ore asseruere, Regnum, Principatum vel Rempubl. Rege, *Principe*, Magistratuve suo orbatam, diu sanam salvamve constare, impossibile videri, sed veluti truncum sine capite, gregem sine Rege, navim sine gubernatore ruituram & collapsuram. *Petr. Greg. Tholos. lib. de Repub.* Hoc malum ab initio Imperii sentientes *prisci Romani*, ne & *Rom. Imperium*, exinde quid damni pateretur, ut, si quando contingeret *Rom. Imperatorem* è vita discedere, alii interim sceptra tenerent, atque ita ejusmodi malo præsentissima remedia quærerent, statim, exstante Regio Imperii statu, Rege in fata concedente *Interrex* creatus fuit, qui Regis demortui locum tamdiu tenebat, donec alius eligebatur, quod spacium temporis *Interregnum* dicebatur, uti pluribus tradunt *Dionys. Halicarnass. de antiquit. Roman. Carol. Sigon.* aliiq; antiquitatis Scriptores. Quos tamen Interreges postea immutata Reipubl. forma creari desiisse, *Rosinus in antiquit. Roman.* testatum reddit.

Postea verò Romani Imperii dilaceratione & divisione subsecuta, ubi in duo præcipuè Imperia distinctum, *Lombardicum* scilicet & *Teutonicum*, *Marq. Freher. ad Petr. de Andlo de Imper. Roman.*

Illi *Lombardico* tàm ad *Orientem* quàm *Occidentem* variis fuit prorsus Vicariis: quorum quidem jus & nomen *Juris publici* rarissima in jure nostro exstant vestigia, præterquam quod in *tit. C. de off. vicar. & fin. C. de divers. offic.* aliisq; paucis in locis generaliter relictum est, eorum tamen catalogum, officium, & dignitatem *Pancirol. notit. utriusq. Imper. Cyriac. Spangenb. in sum. nobilit.* quibus addatur *Marq. Freher. ad Petr. de Andlo* nobis exhibent.

In *Teutonico* etiam Imperio olim diversi inventi sunt Vicarii, quibus Imperator vices suas pro arbitrio mandare solebat, qualia exempla recenset *Marq. Freher. in not. ad Petr. de Andlo.* Sic Episcopos ad Rhenum Ottonis Tertii fato Vicarios se profiteri ex *Fab. orig. Saxon. mem. Andr. Knich. de Sax. non provocand. jur. verb. Electorum.* Hodiè quid introductum, & quid observetur, quamvis ex laudatis Imperialibus Pragmaticis *Constitutionibus*, præsertim *Aur. Bull. Caroli IV.* aliisq; insecutis *Juris publici Amplissimis scriptoribus* ad hanc materiam proditum sit, breviter & synopticè pro data temporis occasione, discendi saltem studio, citra ullum alterius præjudicium, excerpturi sumus. Reliqua [illegible] ea, quæ de antiquitatibus, & de Vicariorum dignitate, potestate generaliter præmittenda forent, in aliud tempus commodius rejicientes.

Itaque divino aspirante numine Vicariatum Imperii jam aggredior, causam ejusdem institutionis perspecti, quæ supersunt sequentibus pertractabuntur capitibus. 1. Vicariatus nostri Imperii & vicariorum descriptio. 2. Quinam sint Vicarii Imperii, quotuplices, & unde singuli hoc habeant? 3. Quando sint Vicarii. 4. Quibus in locis Vicariatus jus exerceant. 5. officium Vicariorum & potestas, in quibus ea consistat, & quousq; se extendat. 6. Vicariæ dignitatis effectus. 7. Quibus modis Vicariatus exspiret, & vicarii esse desinant. 8. Vicariatu finito quid observandum.

Posit. I.

Positio I.

A *descriptione* itaque, vel aliquali *diffinitione* rem exordior. *Vicariatus* Imperii Teutonici est spacium temporis, quo Imperatore absente, gravissimè impedito, vel planè demortuo, creatus Rex Romanorum, vel eo deficiente, ordinarii duo Vicarii Electores PP. Palatinus Rheni & Saxo, Imperatoris absentis, impediti vel demortui vices repræsentant.

Quid vicariatus in Regno Teut. & qui Vicarii.

2. Unde Vicarii Teutonici nostri Romani Imperii, hodiè ex lege Imperii sunt duplices, vel Rex Romanorum, si sit, vel Electores duo Palatinus & Saxo.

3. *Rex Romanorum*, qui vivo adhuc Imperatore (quod fieri posse jur. public. nostri Antistites & suadent & tradunt, *Ampliss. Dn. Præses ad Aur. Bull. Theod. Reinking. de regim. secul. & Eccles. Zalner. discurs. de Reg. Roman. elect. cont. Tob. Paurmeist. de jurisd.*) Etiam aliquando invito. *Clariss. Dn. Præs. Domin. Arum. in discurs. jur. public.* creatus (*Quæ electio quomodo procedat, quibus ex causis, & quæ præterea Regis Romanorum potestas traditur à nobis alibi*) Lege Imperii & consuetudine, est perpetuus absente vel impedito Imperatore Vicarius ex *A. B. tit. 7. de elect. Reg. Rom. Consultiss. Dn. Præses in discurs. jur. publ. Thom. Michael. de jurisd. Matth. Stephani de jurisdict.* Unde etiam illa passim in Recess. Imperii tradita. Wir aber in Abwesen Römischer König. *Clasen. in syllog. rer. quotid. Zalner. de Rom. Reg. Elect. contra Tob. Paurmeist. de jurisd.*

Rex Romanorum Imperii vicarius perpetuus

4. In tantum ut etiam vivo adhuc Imperatore nuncupetur Rex Romanorum. *Caput imperii* R. I. *de An. 1555.* §. Und im Fall da die Käyserliche Majestät. *Theod. Reink. de regim. secul. & Eccles.* Et nihil ab Imperatore differre dicatur, nisi ambitu minoris circuli, sicuti scapha differt à navi. *l. scapham ff. de evict.*

5. Multis tamen modis eundem ab Imperatore differre latissimè & accuratè tradit *Ampliss. Dn. Præses ad A. B.* Imperator Regi Romanorum saltem tribuit titulum Seiner Liebden. R. A. zu Sp. de A. 1544. §. Und dieweil aber Wir. Rex v.

Romanorum Imperatori adscribit Majestatem. *R. Imp. Spir. Ordin. Camer. part. 1. tit. 1.* Rex Romanorum Imperatorem dominum suum appellat. R. I. de An. [illegible] §. Solches alles. Imperator Rom. in sigillis & insignibus [illegible] Rex Roman. verò creatus simplicem gerit aquilam. *Wigl. Hildebrand. in Ornithologia. Stevech. in not. ad Veget.*

6. Unde Rex Romanorum vivo Imperatore creatus, eo absente, peregrè profecto vel alio legitimo modo impedito, tanquam Imperatorem se gerere, per eum concessa, & qualibet gesta ab eo, perinde valere, ac si ab ipso Imperatore concessa & gesta sint, tradit *Clariss. Dn. [illegible] in disp. J. publ.* Immò omnia jura Imperatoria exercere, quæ ipse Imperator exercere potest & solet. *R. E. tit. 5. Ord. Cam. p. 1. tit. 1.* §. Nemlich wollen wir Römische, *alia exempla refert Joh. Paurmeist. de jurisd.*

7. Hinc est, quod absente Imperatore [illegible] Imperii Vicarius *Comitia* conscribat. R. I. zu Speyer de Anno [illegible] §. So hat dem allen nach Pragmaticam Imperii Sanctionem promulgat. R. I. de Anno 1555. Supremi judicii [illegible] præscribat *Ordin. Camer. in proœm. & passim.* Contrà verò præsente Imperatore eove non impedito omnis ejus potestas quasi sub cineribus sepulta debet esse. *Bornit. de regim. jur. & Polit.*

7. Sunt & præterea alii innumerabiles casus, quos Rex Romanorum nomine Imperatoriæ Majestatis exercere potest, quos hic referre, nec loci nec propositi est. [illegible] verò meritò ab illis, quæ ipse Imperator plerumque solus non solet facere. *Henric. Rosenth. de feud.* Vicarii enim potestatem majorem ipsius Principalis potestate esse, absurdum foret. Sic etiam ab illis, quæ expressè prohibita sunt. *Andr. de Isern. ad c. Imperialem de feud. Clar. [illegible] quæst.* Unde de bonis Imperii patrimonialibus, ad necessitatem Imperatoris deputatis, pro suo arbitrio disponere vix poterit. Vicarius enim [ut diximus] Rex Romanorum potestatem habet in administrando, non alienando. *l. Procurator [illegible] l. prohibere. 5. §. plane. ff. quod vi aut clam. [illegible] fundum. 7. §. si tutor. ff. pro emptore, l. tutor. 27. ff. de admin. & peric. tutor. Gail. in obs. pract.*

§. Sed

9. Sed an Rex Romanorum Imperii Vicarius Jurisdictionem, & potestatem habeat ordinariam, an mandatam eum libera, ut opinatur *Gaiman. ſymphorem Cameral.* Vel ut ita formem, An talem poteſtatem exerceat ex lege Imperii, & proprio nomine, vel auctoritate, & mandato Imperatorio? difficillime diſcutitur, eſtantibus, hinc inde variis conſtitutionibus, & Jur. publ. Antiſtitibus undiq; diſſentientibus. Plenariam, propriam & liberam ei tribuunt poteſtatem *Conſultiſſ. Dn. Praeſ. in diſcurſ. jur. publ. Thom. Michael de jurisd. Matth. Stephan. de jurisd. Schönborn. in Pol. Reinking. de regim. ſec. & Eccl.*

10. Quanquam alii, cum olim Interreges & Cæſares (quorum in locum ſubintrant noſtri Reges Romani, *Oreſ. Caſtald. de Imper.*) nullam haberent poteſtatem propriam, ſed ſaltem gradum ad Imperium *Caſtald. d. l.* Ita etiam hodie non omnino ordinariam, non imperatoriam, non liberam, ſed ſaltem mandatariam Regi Romanorum competere poteſtatem, tradunt. *Peurm. de jurisd. & Imper.* cui alludere videtur *Proteſtantium Schmalcaldenſ. A. C. 1532. cum Cæſare de nom. Regis poteſtate & officio, tranſactio, referente Sleidan. & Ant. Coler. diſſ. de jur. majeſt.* Verum hoc omnino conſtat & uſus oſtendit, majorem ei competere poteſtatem, quam aliis Imperii Vicariis.

11. Et tantùm paucis de Regis Romanorum Vicariatu, & Vicariâ poteſtate. Rege verò Romanorum, uti non exiſtente, Lege Imperii & longâ obſervantiâ exiſtunt *Vicarii Imperii ſoli PP. Electores duo, Palatinus Rhen. & Saxo. Ampliſſ. Dn. Praeſ. in diſcurſ. de jur. publ. & ad A. B. tit. 5 per ill. text. Richard. Dietrich de ſum. Imp. poteſt. Thom. Michael de jurisd. vid.* Kurtzen Bericht von dem heutigen Rechte der Chur-fürſt. Pfaltz uff. beyden Vicariat.

Palatinus & Saxo ſoli Vicarii Imper.

12. Exploditur itaq; meritò ambitio & perverſa impudentia Papalis, quâ jura ſumma Imperii non ſolùm ſibi tribuit, ſed præterea etiam perpetuum Imperii vicariatum ambit, uti ambitioſè prætenditur in *c. ſi fratrum. ne ſed. vacant. in Extravag. clem. 1. de jurejur. clem. Paſtoralis de ſent. & re judic.* Cujus ambitionis primum auctorem Clemen-

Papa non eſt Vicar. Imperii.

tem

mentem V. Pontificem Ratione Onuphr. Panvin. de Comit. Imper. & ad eund. annot. Dn. Frid. [illegible]. Eandemq; sententiam in gratiam Pontificis contra libertatem Imperii defendunt. Bellarmin. de Pontif. Roman. Peregrin. de jur. fisc. Marc. de jurisdict. Ant. de Rosel. de potest. Pap. & Imp. Cassand. de Imp. Quorum sententiam tamen recte nostri rejiciunt, & Papale jus omne relegant. Buxtorff. ad Aur. B. Sigismund. Scld. in conf. ad Ferdinand. Imperat. Lupol. de Babenberg. de Imp. Rom. quod etiam Ludov. Bavarus Imperator innuit, ubi dicit: Nulla Scriptura, nulla jure ratio, sed sola usurpatio introduxit, ut Pontifex vacantis Imperii administrationem haberet. Per [illegible] ad Abb. Ursperg. in Lud. Bav. p. m. 377. Immo omnia quæ in gratiam Pontificis contra libertatem Imperii introducta putantur, nec divino jure, vel ulla Patrum ordinatione, sed blanda quorundam assentatione, & Romanorum Pontificum ingenio, ad Pontifices talia, qualia sunt, pervenisse, post Ludov. Bavar. cit. loc. Perplurimi Christianissimi Imperatores sanciverunt.

13. Ex putativa ig. & male fundata Pontificis jurisdictione fluit etiam confugium appellationis quam ad Pontificem tempore Vicariatus, omisso etiam medio judice pertinere prætendit. Sigism. Scacc. de appellat. per [illegible] ex [illegible] pro. X. de for. compet.

Cur duo Vicar. non pauciores nec plures

14. Prudenter vero jus Vicariatus (quamvis æmulatione ad Imperatorum [illegible] suis [illegible] demandari potuisset, quemadmodum etiam ante A. Bull. tempore Ludovici Bavari Imperatoris ad Palatinum solum hoc jus pervenisse, [illegible] patebit) inter duos est partitum, cum ut causa Aristot. monet, partienda sunt inter plures dignitatum munera, ne si uni committantur, eadem relinquere nobis, quæ rei notabilia exempla subministrat. Consulatus. Dn. [illegible] prælect. ad A. B.

15. Sic etiam quamvis regulariter sede vacante totum capitulum in administratione & jurisdictione succedat, [illegible] c. [illegible] 14. de m. & o. & [illegible] c. 1. eod. in 6. Joh. Gutierez qq. can. & [illegible] ut conf. non minori tamen prudentia Imperatoribus et ex Imperii consultum visum fuit, ne pene

ne-

totum Electorale Collegium, sed duos saltem Palatinos, Palatinum Rheni & Saxonem (quem etiam Palatini titulo ab antiquo gaudere, tradit *Freher. ad Petr. de Andlo*) hoc jus Vicariatus, exclusis reliquis Imperii Electoribus remanere, ne scilicet jura Imperialia, in plurimos simul Imperantes derivata, diminuerentur, & dissensu plurimorum actus Imperatorii retardari possent, quemadmodum sæpiusculè in Aristocratico statu videmus, ubi summa Imperii potestas plurib. competit. Quapropter sileant adulatores quidam, qui reliquos Dominos Coelectores injuriâ quâdam ab hac dignitate exclusos prætendunt, siquidem nulla ratio sit, quæ hoc in casu contra salutem Imperii militare possit, ut scilicet omnes omninò Coelectores, Vicariatus & Interregni tempore, vicem Imperatoris repræsentare, necesse sit. Qui ratione enim reliqui Germaniæ Principes immeritò de Electione Imperatoria etiamnum sibi adempta conqueruntur, eadem etiam ratione Principes reliqui Electores, Sereniss. Dnn. Vicariis hanc præeminentiam invidere queunt. Denique hoc facit duplicis juris tum temporis observantia, Franconici nimirum & Saxonici, ex qua Vicariatum ad Palatinum Rheni, qui locis, in quibus jus Franconicum observabatur præesset, & Saxonem, qui ubi Saxonicum jus viget, vices Imperatoris præsentaret, pervenisse, haud absurdum est. Idq; eatenus obtinere puto ut non aliter, reliqui Domini Coelectores, prædict. Dominis Vicariis sint subjecti, quam etiam alii Imperii Principes & subditi, de quibus J. polit. 31.

16. Habent itaque Palatinus & Saxo soli potestatem & jus Vicariatus, idq; ex antiquâ & inveteratâ *consuetudine*, *privilegioq; singulari A. B. c. 5. insuper à Maximil. I. & Carolo V. confirmato* quod integrè exhibet *Goldast. in constit. Germ. quas inscribit* Reichssatzung. *com. 2.* *Unde habeant jus Vicariat.*

17. Quanquam verò de ejusdem Vicariatus prima origine, & quidem præsertim quoad Palatinum Rheni, variæ & intricatæ sint opiniones, siquidem non ea quâ par fuit diligentiâ ubique notatum extitit, ita ut vix certi quid de tali origine asseverari possit, qualiter conqueritur *Buxt.*

ad Aur. Bull. Ex quo factum, ut quilibet ferè novam autorem in investiganda origine Vicariatus excogitarit. *Vide eleg. ant. Clariss. Dn. [illegible] Pref. in pratic. ad Aur. Bull. c. 5.* aliter sensit *Freher. ad Petr. de Andlo. de Imper. Rom. & orig. Palatinat.* Aliter *Andr. Knich. de non provocand. jur. verb. Electorum.* ubi Ottonem Tertium Vicariatum Imperii, quem jam ante ii meruerant, Palatinis Comitibus ad Rhenum, cum Electoria eminentiâ & Archidapiferiâ perpetuo & hereditarie concessisse tradit.

18. Verùm inter tot varias & intricatas opiniones jam sileo. Hoc saltem verissime constat, Palatino Rheni ejusmodi jus, diu competiisse, idq; etiam *ante Aur. Bull.* uti ex *Historicis Spangenb. in Chron. Mansf. Wittich. in geneal. Sax. Abbat. Ursperg. Aventino*, & præsertim *Cuspiniano in Ludov. Bavaro Imperatore pag. mihi. 367.* deducitur. Ubi *Ludovicus Imperator in Comitiis Francofurt. Anno 1339.* longo tempore *ante constitutionem Aur. Bullæ Caroli IV.* ita fatur. Longâ & approbatâ consuetudine inconcussè à majorum ordinatione hactenus observatâ, vacante Imperio, jura administrandi Imperii &c. negotia disponendi *Palatino Rheni* debentur, eadem diplomatis verba extant apud *Goldast. in constit. Imper.*

19. Sed num Palatino Rheni jus tale competat ratione Palatinatus, vel ratione Ducatus Bavariæ? Ratione Palatinatus, id est, vi & jure Præfecturæ Palatii veteris, seu majoratus domus, sub Regno Francorum Palatino hoc jus competere, non solum *tenore A. B.* & eorum qui postea vixerunt, tradit *Buxtorff. ad Aur. Bull.* Sed etiam ipsum aperte ostendunt vetusti Historici, qui tempore Friderici II. vixerunt, qui omnes Principes Electores recensentes, Comites Palatinos non Duces Bavar. nominant, *contra Gewold. in scriptis ex. de quæstione pecul. aviter editis*, qui jus ejusmodi Ducatui Bavariæ adscribit.

20. De Duce Saxoniæ, haud minus dubium est, An ne Sereniss. Dux Saxoniæ hoc privilegium Vicariatus habeat ex antiquo jure ante Aur. Bull. vel demum constitutione A. B. id acquisierit? Vide *Marq. Freher. de orig. Palatin.*

Co-

Consiliar. Dn. Præsidem ad d. A.B. Bautorff. ibid. & Goldast. in const. Imper.

21. E præcedentibus itaque perspicuum est, jus hoc Vicariatus in tantum Serenissimis Vicariis competere, ut illis nec ab Imperatore, nec ullâ aliâ constitutione minui, multò minùs adimi possit: Quare prudenter Fridericus III. Carol. Burgund. Imperii Vicarium se declarari petenti, respondit, se sine assensu Electorum super hac re nihil constituere posse, *Paralipom. rer. memorab. ad Abbat. Ursperg. in Carol. Burgund.* Ratio ejus rei est, competit enim Serenissimis Dominis Vicariis hæc potestas mediante quidem privilegio Imperatorio, potius tamen vi & auctoritate legis Imperii: Quas leges fundamentales citra gravissimas causas Imperator mutare haud poterit (*uti alibi de LL. Imperii erit dicendi locus*) Sic etiam dignitas sive jus alicui legitimè quæsitum, sine justa causa ipsi adimi nequit. *Petr. de jure quæsit.* *An iis adimi & quibus modis admitti possit?*

22. Denique etiam dignitas illa Vicariatus, ita hodiè Electoratui Palatini & Saxonis est annexa, ut vix ab ea divelli possit: verùm an Imperator adhuc vivus peregrè trans alpes (ut Dd. loquuntur) profecturus, alium in præjudicium nostrorum Vicariorum substituere possit, *vide infra thes. 26. 27.*

23. Electores verò ipsi an Vicariæ huic administrationi, forsan ingravescentibus Imperii oneribus & gravaminibus hinc inde magis magisque suborientibus renunciare, ab eaq; se abdicare possint, non omninò otiosa videretur consultatio, cum haud minimum inde Imperio præjudicium & periculũ imminere posset? Verùm has & alias etiamnum lubenter prætereo.

24. Visis Vicariis & Personis, ad quas jus Vicariatus pertinet, necesse erit progredi ad ipsum exercitium, atque *primo quoties, nimirum quando & quo tempore* jus Vicariatus Serenissi. Vicarii exerceant, videre. Et quamvis regulariter de jure communi Vicariatus alicui concessus, ut quædam mandati species ad heredes non transeat. *arg. l. inter causas. 20. ff. mandati §. 11. Instit. eod.* Sed morte tam concedentis, quàm ejus, cui concessus est, exspirare soleat. *arg. d. l. 26. &* *Quoties & quando sint Vicarii.*

 §. 11.

§. 11. c. 1. de offic. Vicar. in 6. Abbas Cremen. & CC. communiter Parisan. de probat. Menoch. Surd. & alii.

Vacante Imperio.

25. Verùm casus hic quoque est, in quo juris communis dispositio non attenditur, sed speciale quid de jure publico in hoc constitutum est, nimirum ut, *Quoties Imperium vacare contingere*, Serenissimi Principes Electores Palatinus & Saxo sint Vicarii Imperii, *Aur. Bull. cap. 5.* Idque, non unâ duabus vel tribus vicibus, sed quando, quo tempore, & quoties in perpetuum hoc contingere poterit: Wann und zu welcher Zeit das heilige Römische Reich vaciret (*ad quod pluribus modis, vel Imperatoris morte naturali, abdicatione spontaneâ, & depositione fieri posse abbreviandæ orationis gratia hic omitto*) Quod etiam natura vocabuli *Quoties* evincit, quod tractum successivum iterationem & perpetuum denotat, uti notat *Rentorff. ad A. B.*

26. Idque in tantum procedit, ut Serenissimi Domini Vicarii, ubi Imperium vacare cœpit, nullâ penitus cujusdam denunciatione, commissione exspectatâ, *sine* einiger Vberreichung zu warten nöthig, sed cognitâ vacantiâ administrationem statim sibi sumere, exercere, *diplomata hinc inde* affigere possint, *de quibus infra pluribus de offic. Vicariat. thes. 30.* Quod etiam hactenus in viridi observantia Palatin. & Saxo, quoties Rex Roman. nullus extitit, est deductum: & non solum Patrum nostrorum memoria *post mortem D. Maximiliani I. Anno 1519.* (antequam Carolus *Austriacus ejus* nominis V. electus) Ludovicus, Palatinus Rheni, & Fridericus Dux Saxoniæ Vicariatum Imperii exercuere: sed etiam nostra ætate *post mortem Rudolphi II. Imperatoris Anno 1612. Electoratus Palatini Tutor & Administrator Johannes Comes Palatinus Rheni Bipont. & Johan. Georgius Elector Dux Saxoniæ*, & etiamnum Divo Matthia Imperatore, hoc eodem Anno in turbulentissimo Imperii statu ex hac vita discesso Fridericus Elect. Palatinus Rheni, & Johan. Georg. Elect. Sax. secundo Vicarius, fœlicissime vacantis Imperii habenas tenuere, & adhuc divinâ favente gratiâ tenent.

27. Verùm præter casus, quibus Imperium vacare perhibetur, de quibus Aur. Bull. solummodo loqui plurimi volunt,

volunt, rectè hic inquirimus, an etiam in aliis casibus, veluti *Quando Imperator fortè trans alpes vel alias rem peregrè abire*, Wenn er etwa Gewerb halber oder aus dem Reich ist, Serenissimi Vicarii Palatinus & Saxo hoc jus Vicariatus exerceant? Rege Romanorum existente non est dubium, quin Imperatore peregrè profecto, vel impedito Vicariam totius Imperii habeat administrationem, verùm eo deficiente, de Sereniss. nostris Vicariis (ut dixi) est dubium. Pro utraq; enim opinione cùm rationes cum exempla & præjudicia non deficiunt: Ad Serenissimos Dominos Vicarios, *hoc casu administrationem Vicariam non pertinere*, sed Imperatorem peregrè proficiscentem vices suas, cui velit, mandare posse, inquit *Freher. ad Petr. de Andlo.* & confirmat *Rocker tur. consil. Claudii Cantiunc.* tum quod Aur. Bull. saltem disponit de casu vacantiæ, atq; ita inclusio unius alterius sit exclusio. *arg. l. marito. C. de procurat.* Et quod privilegia non sint extendenda, extra casum, de quo loquuntur: Cùm etiam quod præjudicia pro stabilienda hac opinione varia existant. *Pro contraria tamen sententiâ* nec minus pondere, quàm numero rationes & præjudicia referunt, *Rustorff. ad Aur. Bull. cum alleg. ibid. Marq. Freher. de Palatinat. Budin. in Regab. Herenen. & Vannin. int. consil. Claud. Cantiunc. alii et mult.* Von des heiligen Römischen Reichs Vicariat / quos sequuntur *Dan. Otto disß. de jur. publ. Quirin. Cubach. ad constit. Imp.*

An Imperatore absente?

28. Dissentientibus igitur ita Dd. & præjudiciis in utramque partem exstantibus neutri parti omninò adhærere potui, Placet igitur *intermedia opinio Consultiss. Dn. Præsid. ad Aur. Bull.* ubi prudenter admodùm distinguit: Aut Imperator peregrè proficiscens vices suas alii mandat, & credo cessare Vicariorum potestatem, vel nullo relicto post se mandato fines Imperii reliquit, & ad Vicarios ejusdem curam pertinere opinatur.

29. Quæ distinctio uti vera & perspicua est, ita nec minus ex eadem elicitur, ad Serenissimos Dominos Electores Vicarios regulariter etiam jus Vicariatus in casu Imperatoriæ absentiæ ipso jure pertinere, quippe cum nullo existan-

 te

te mandato, ipso jure, sine aliquo facto hominis, administrationem eandem in casu absentiae sibi vindicant.

An Imperatore impedito?

30. Anne verò (si Imperator alio quovis modo, puta morbo corporis vel animi, impeditus fuerit, antequam ad Roman. Regis vel novi Imperatoris Electionem, ob certas causas procedi possit) hoc casu administratio Imperii, & vices Imperatoriae, ne ob defectum Imperatoris Imperium grave damnum incurreret, *Sereniss.* PP. Vicariis Palatino & Saxoni competat? nemo hactenus tradidit, vestigiis igitur deficientibus, ne solus absque Praedecessore aberrem, aliis decidendum relinquo.

Quibus in locis Vicariatū exerceant.

31. Tempus Vicariatus insequitur locus, *ubi* & quo in loco Vicariatum praedicti Domini Vicarii, tempore nominato exerceant, *quod est in tractatione nostra cap. quartum.* Sunt autem Palatinus & *Saxo* Vicarii in toto Imperio Romano German. in omnibus provinciis & locis, in quibus Imperator ipse jurisdictionem exercet, Imperatoris namque personam repraesentant. Itaque nulla est provincia Imperii Roman. German. quae non sub hisce sit Vicariis; Absurdum enim est, quem esse sub Imperio & Imperatore, non tamen sub hujus Vicariis. *Aur.* Bericht Pfaltz Vicariats Gerechtigkeit *Marq. Freher. passim.* Et quod subest ei, cujus vicem gerit Vicarius, id etiam ipsi Vicario subest, *Johan. Andr. Alexand. &c.* Immò quousque se extendit jurisdictio ipsius Principalis, eousque etiam potestas Vicarii se extendere, cum Vicarius induat naturam Principalis, & surrogatus in alicujus locum, ipsius effectum & naturam assumat, *arg. l. 1. § 3. C. de rei uxor. action. §. fuerat. 30. Instit. de action.*

32. Unde verior illorum perhibetur sententia, opinantium, omnia etiam alia loca, quae huic vel illi, Palatino vel Saxoni, specialiter & expressè, in diplomatibus hinc inde assignata non sunt, illorum tamen Vicariatui subjecta, eorumque jurisdictionem, si non expressè, tacitè tamen addicta esse. *Ampliss. Dn. [illegible] Praefat. ad Aur. Bull. [illegible] vind. Marq. Freher ad Petr. de Andlo.* Idem etiam dicendum est, de omnibus Imperii subditis, immediatè vel mediatè

[illegible]

eidem ſubjectis, cujuſcunque tandem ſint dignitatis, Regiæ, Electoralis, Ducalis, &c. quod hiſce Dominis Vicariis, quoad exercitium in eos, juriſdictionis, & omnimodæ poteſtatis, non minus ſint ſubjecti, quàm ipſi Imperatori non obſtante aliàs, quod par in parem, juriſdictionem non exerceat, conſuetudinem tamen hac in re quodammodo inſpiciendam, putem.

33. Difficilè itaque quidem Germaniæ Principes, Statûs, aliæq; Reſpubl. à Sereniſſ. Vicariorum noſtrorum juriſdictione, jure ſe eximent, uti putat, *Meiſchner in deciſ. Cameralib.* niſi ſpecialibus privilegiis hoc edocuerint melius; Quemadmodum ſe peculiarib. privilegiis Vicarios ſuorum Ducatuum & provinciarum vendicant, plerîq; Italiæ & Galliæ Principes, aliæq; civitates & Reſpubl. ut Dux Mediolani, Dux Sabaudiæ, Mantuæ, Montisferrati, Mutinæ, & Delphinus in ſuo Delphinatu; ſic in terris Gallicanis, ultra Rhenum, Burgundum Imperii Vicarium eſſe, *putat Æneas Sylv.*

34. Verùm reſpectu locorum & ſubjecti in quo, Juriſdictio & poteſtas Vicaria, ſive Vicariatus inter Sereniſſimos duos Vicarios eſt diviſus, & cuilibet propria loca ſunt aſſignata, idq; inde originem habere haud inconveniens eſt, quoniam Imperium Romanum, illo tempore duplici jure regebatur, Franconico & Saxonico, *unde Palatinus in locis ubi Franconicum, Saxo verò ubi Saxonicum ſervabatur*, ſunt conſtituti.

35. Eſt igitur Palatinus Rheni, Vicarius in partibus Rheni, quibus vicinæ Franconia & Suevia, in ea tamen Franconiæ parte ſaltem, in qua jus Franconicum viget, vel ut verſio Germanica habet in Fränckiſchen Rechten, *Aur. B. cap. 5. Clariſſ. Dn. Præſes ubi d. & in diſſ. Acad. Buxtorff. ibidem. Marq. Freher. in not. ad Petr. de Andlo.* Hodiernam tamen obſervantiam hac in parte maximè inſpiciendam eſſe, cenſent, & procul dubio hic Palatini Vicariatus ſuos habet limites, quos ſcire quidem maximè intereſſet, niſi tempus me ad alia avocaret.

36. Saxo

16. Saxo verò Elector Vicariatum iis in locis Vicariatum suum exercet, in quibus jus Saxonicum observatur. *A. B. c. 5.* Ut in Saxonia inferiori & superiori, Thuringia, Hassia, usque ad fines Bohemiæ, & in ea Franconiæ parte, quæ ipsi subdita est, *Consultiss. Dn. Praeses ad d. A. B. Buxtorff. ibid.* Et sane quod Saxo Elector sit singularis defensor continuus juris Saxonici, ex *Albin. Histor. Misnens. confirmat. Amplis. Dn. Praeses ad d. Aur. B.*

17. Quanquam verò jus Saxonicum, suis temporibus longè lateq; viguerit. Et, ut *Auctor appendicis ad consil. Cothm. 26. tradit.* veræ & antiquæ Saxoniæ terminos, & consequenter juris Saxonici usum jam olim latius patuisse, *videlicet in Marchia Brandeb. Ducatu Brunsv. & Luneburg. Megap. & Hassia, aliisq; pluribus in locis.* Videmus tamen hodiè, in præcipuis hisce oris, paucis in casibus jus Saxonic. observari, sed potius secundum jus civile Cæsareum, & propriam consuetudinarium ibid. pronunciari, velut de Ducatu Brunsv. Luneburg. Archiepisc. Bremensi & Pomerania, testantur *JCti Marpurgenses in suis consiliis.* Et de Ducatu Megapolitano asserit. *Præclariss. vir Dn. Cothmannus [illegible] in suis consiliis.*

18. Quid autem de ejusmodi locis, ubi jus Saxonicum, nunc vel in desuetudinem abiit, vel expressè abrogatum extitit respectu nostri Vicariatus sentiendum? Respond. *Buxtorff. ad d. Aur. Bull.* Sufficere tempore latæ constitutionis observatum fuisse: neq; illa abrogatio jus, per legem superiori tertio delatum, adimere potuit: Cui sententiæ hasce subnecto rationes. I. Quia hæc juris observantia, non est de essentia, vel causa Vicariatus Saxonici, sed saltem demonstrationis locorum gratiâ cùm temporis adjecta, itaq; cessante hoc jure (veluti non causa) non necessè est, cessare Vicariatum, quippe qui ex illo non dependet, & quorum alterum absque altero esse potest. II. Vicariatus privilegium non fundatur in juris Saxonici observantiâ, sed privilegio speciali desuper concesso. III. Demonstratio hæc localis, tanquam qualitas, adjecta, Vicariatum restringere non potest, sed eundem saltem, in quantum adjecta, declarat.

19. Vi-

39. *Vidimus itaq; quod omnes Imperii provinciæ,* omnes ejusdem subditi, immo totum Imperium regulariter, & de jure Serenis. Dn. Vicariis non minus subditum sit, quàm ipsi Imperatori. Transgrediemur itaq; *ad quartum,* quod volumus in nostra tractatione, & videbimus, quod nam eorum, casu ita ferente, sit officium, in quo id consistat, id quod breviter absolvemus, ut tandem ad ipsam jurisdictionem & potestatem, ejusque exercitium perveniamus. *Officiũ Vicariorum.*

40. Statim igitur vacantiâ Imperii cognitâ officium Serenissimorum Vicariorum erit, ut nullâ denunciatione, vel aliquâ Imperii commissione exspectatâ (Haben keiner Gewalts Ubergebung nöhtig) sed propriâ vi, auctoritate & lege, administrationem capessant, exerceant, & diplomata, (quorum tenor alibi repetitur) sui Vicariatus undiq; affigi curent. Prudenter autem utuntur in talibus diplomatibus verbis & formulis consuetis, & solitis, ne ex nova formula insolitisque verbis subditi Principes aliam Vicarii mentem colligant, & tanquam præjudicialia recusent, uti aliquando *factum* deprehendi.

41. Denique Vicariatus diplomatibus ad singula loca transmissis, Serenis. Vicarii ipsam Imperatoris personam repræsentant. *Chassan. in catalog. glor. mund. Hip. Riminald. in cons.* Et eorum omne officium consistit, in administratione & defensione rerum & jurium Imperii. *Petrus de Andlo. lib. de Imperat. Rom.* Id ut eò fiat clarius, paulo altius repetemus.

42. Et quidem in genere, primò. Cùm Vicarii Imperatoris personam (ut dixi) repræsentant, eorum potestas, *in non prohibitis,* cum potestate ipsius Imperatoris æqualis erit. *arg. l. 1. C. de offic. vicar. Tib. Decian. Sard. &c.* Immò, quæcunq; potest Imperator in Imperio nostro, ea ipsa quoque regulariter (*exceptis expressè prohibitis*) poterunt hi Vicarii, *arg. l. 2. C. de offic. ejus qui vic. alic. Julian. Andreas.* Et eorum potestas Imperatoris potestati par est; Ideoq; intra terminos jurisdictionis commissæ, de lege, vel de arbitrio possunt agere circa aliquid, quod dominus omninò ignorat. *Dant. Aligher. Florent. in libell. de Monarch.* *De Vicarior. potestate & juribus in genere.*

43. Dixi in nō prohibitis & exceptis, quia quæ adhuc illis prohibita esse, postea apparebit, unde idem *Dant. Aligher. Florent. in libell. de Monarch.* ait Vicariatus potestatem & auctoritatem principali, planè non æquivalere. Non excepta enim & non prohibita manent sub regula, & exceptio confirmat regulam in omnibus casibus non exceptis *Alciat. Vulass. Vincent. Carocc. Cachoran. passim in consiliis*. Unde quoque in casibus non exceptis, fundatam habet intentionem ille, qui habet pro se regulam *gloss. in l. omnis definitio. ff. de R. J. Bartol. & DD. communiter.*

44. Ut autem potestas & jurisdictio, sic etiam *honor & dignitas summa Imperatoria*, in Serenissim. prælucebit Vicariis, ita ut non solum à Principibus subditis merito honorentur; *Interim veritatis neminem superiorem agnoscant, præter Deum & ensem*, sed etiam exteri Reges, Gallus, Hispanus, & alii hisce in sessione & præcedentia cedere cogantur, *arg. eorum, quæ de Imperatore tradunt Chasson. in catal. glor. mund. Restaur. Castald. de Imp. Rom. dut Quæst.* & congestis. *Bernh. Zieritz. de Princip. præced. etc. sc.*

45. Est igitur eadem, ut dixi, summa Imperatoria potestas & jurisdictio penes Serenissimos Dominos Vicarios *conjunctim indivisim*, nec obstat, quod eam respectu locorum determinari diximus. Potestatis enim jura quoad se sunt individibilia & distrahi non possunt, sed semper eadem manent, quamvis aliquando sint penes plures. Sed *An Serenissimis Dominis Vicariis sit adscribenda, vel competat Majestas?* Forsan aliquis dubitabit; Majestati enim semper conjunctum esse debet, ut eadem sit perpetua, & nullo temporis spatio terminetur, sed cum Imperio oriatur, cum eodemque moriatur: Atque inde est, quod *consulare Imperium* apud Romanos, quia annuum, & *Dictatoris*, quia sex tantum Mensium, Majestatis non fuisse capax scribitur. Sic etiam *Proreges* vel *Proprincipes*, qui alterius vices tenent, quos in *Gallia Regentes Regni* appellant, hanc sibi Majestatem tribuere non possunt; Quoniam ejusmodi administratores vel custodes, saltem Imperii sint, & causa, vel impedimento, ob quod constituti, remoto, potestate sua se abdicant, atque ea

eidem

etiam de Serenissimis nostris Vicariis concludere videntur, *Richard. Dieteric. de summ. Imper. potest.* Verum penitius rem inspicienti, diversa fortan poterit apparere ratio, tum, quod prædicti, Proreges & Proprincipes longè cum Serenissimis Dominis Vicariis comparari non possint; cum etiam quod hæc Vicariorum potestas ubi tam apud eosdem sit hæreditaria, quàm quod potentia ad exercendum sit perpetua: sed hic quicquid contrarietatis statui possit, procul dubio eximet *jucunda collatio. Vid. etiam Buxtorff. concl. 74.*

46. Et tantum de Serenis. Vicariorum potestate in genere. Sequitur jam circa quæ in specie ea occupata sit, quorum alia lege Imperii sunt expressa, alia verò tacitè insunt. De expressis autem pro temporis ratione agemus, reliqua minus solide expressis, è generali Vicariæ potestatis adsertione, aliis colligi & decidi posse arbitror.

47. Expressa consistunt 1. in exercendis judiciis. 2. præsentando ad Ecclesiastica beneficia. 3. recolligendis reditibus & proventibus Imperii. 4. Investiendo de feudis, & juramenta fidelitatis vice & nomine Sacri Imperii recipienda, *Aur. B. 5. Richard. Dieteric. de summ. Imp. potest. Clariss. Dn. Profess. Gerlach. Buxtorff. ad Aur. Bull. &c.*

48. Vicariis autem datam esse potestatem exercendi judicia, tum ex generali Imperii administratione, necessitas & ipsa experientia dictitat, cum etiam satis superque ex Constitutione Aur. Bull. patescit, quod pluribus fundamentis stabilire operæ pretium esse non duco: Quippe cum concessa jurisdictione omnia etiam illa concessa intelliguntur, sine quibus ea ipsa explicari non potest: Et concesso consequenti, omnia sine quibus, ad id consequens perveniri non potest, concessa videntur, denique id probatur, *arg. l. 3. C. de offic. ejus qui vic. alic.* *Potestas exercendi judicia.*

49. Est autem ea ipsa judicia exercendi potestas penes Dominos Vicarios (uti illis *à lege & Principe concessa*) *ordinaria, arg. l. 1. C. de offic. ejus, qui alio jud.* Quod ita in

specie, in Vicariis si Principe [illegible] obtinere, traduntur. *consulendo & decidendo. Arumæ. Bero. Hip. Reinking. Bengl. Schwed.* & in terminis nostris *[illegible] à [illegible]. de conf. Cland. Camerar.* cum autem ordinariam & plenariam habeant administrationem, lege Imperii sibi demandatam; quidni habebunt ordinariam potestatem exercendi judicia: Species enim sequitur naturam sui generis, ut qualiter in genere, alicui quid concessum est, ita etiam utiq; in qualibet specie obtinere videatur.

50. Judicia verò considero vel *in se*, vel *respectu causarum*. *Judicia in se* considerata, secundum hodiernam Imperii faciem, Imperialia nostra [illegible] judicia sunt duo, *Camera & aula Imperialis (*[illegible]*) [illegible] constitutione, aliaq; necessariò, [illegible], alias jam [illegible] agitur, indiscretiam jam propositi?* Atque in hisce & aliis, si quæ Imperium haberet, judiciis, ita potestatem exercent, quemadmodum Imperator ipse, cujus vices & personam gerunt, exercere solebat, id quod ex *Ordinatione Cameræ Imperialis & Aulæ Imperatoris*, quotidianaq; ejusdem observantiâ, alias latius deduci posset.

51. Verum antequam ulterius progrediamur, in specie nos præmunire, oportebit: *Cameram Imperialem Serenissimis Dominis Vicariis esse subjectam*, id quod eo facilius patebit, si modo paulò altius consideremus 1. quæ hactenus de universali Vicariorum nostrorum potestate dicta sunt. 2. Quod Serenissimi Domini Vicarii succedant in locum personæ Imperatoris defuncti. Quibus 3. accedit, quod exemtionem jurisdictionis Cameræ nullibi [illegible] videatur [illegible], eaque necessariò manet sub regulâ. Atque ita, de Anno 1519. post mortem D. Maximiliani, & Anno 1612. post mortem D. Rudolph. II. observatum, est testeq; à Carolo V. [illegible], extatur apud *Goldast. in Reichs-satzung.* ut nec etiam hodiernis temporibus post mortem D. Matthiæ hoc ipsum practicari videmus.

52. Subjacet autem hoc judicium, non solum Vicario, propterea quod sit in partibus Rheni, *sed ad utrumque*

[illegible]

[illegible] Palatinum qui in Saxonum pertinet. Et quamvis *Parentum nostrorum memoria* observatum, quod Palatinus solus in Camera Imperiali, sciente Saxone, etiam in Saxoni subjectos, judicium exercuit, idque etiam à *Carolo* V. cum omnium PP. Electorum consensu confirmatum extitit apud *Gaildeft.* in [illegible].

53. Vidimus tamen hac nostrâ aetate, & Anno 46. 1612. post mortem scilicet Rudolphi, & etiamnum, postquam hoc Anno D. Matth. in fata concessit, processus sub utriusq; Vicariorum Palatini, cùm Saxonis nomine & communi sigillo expeditos esse, & adhuc expediri *Consultiss. Dn. Praeses ad A. B. Buxtorf. ibid.* Idq; haud immeritò. Ex hactenus enim traditis facillimè haurire licet, Sereniss. Dn. Vicariis competere in Imperio omnimodam jurisdictionem, judicia exercendi, Quae sane penes unum vel illorum divisim non existit, sed in utroque, ea potestas quae vivo Imperatore competebat, lege Imperii est derivata; utriq; itaq; eandem conjunctim, ut unâ personâ, unum Imperii caput exercent. Atq; hoc eatenus verum puto, quatenus pactis, aliisvé sanctionibus contrarium introductum non est. Huc facit, quod A. Bull. jus exercendi judicia Imperialia utrique adscribit, neutri verò seorsim, atq; huic tamdiu standum, donec contrarium probetur.

54. Huc ex praemissis apparet Camerale judicium, Sereniss. Dn. Vicariis subjacere, eorumq; nomine & communi sigillo in eo expediri. Idq; eatenus ex saluberrima Imperii observantia procedit, ut judicium Camerale, nec per mortem Imperatoris expiret, sed ita perduret, ut non expectata PP. Vicariorum confirmatione & jussione in consuetis judicandi modis pergere possit, atq; ita observatum *Anno 1612. post mortem D. Rudolphi Ampliss. Dn. Praeses ad Aur. B. Gerlach. Buxtorf. ibid.* Idq; etiamnum *post mortem D. Matthiae Imper.* [illegible] observatum comperimus. Rationes sane inventu non sunt tam difficiles, si modò benè expendamus, Judicium Camerale esse quoddam judicium ipsius Imperii, & perpetuò donec Imperium perdurat, Imperatorem in jure dicundo repraesentare. Atqui ita *non mandatum* ab Impera-

toto, sed ex diverso à toto Imperii Statu potestatem summam concurrentem, cum ipso Imperatore Jurisdictionem.

55. *De Aula Imperatoria*, altero Imperii Judicio idem ferè statuendum est. Hujus verò vices, cum per mortem Imperatoris durante Vicariatu cessent, *Vicariorum aulæ repræsentent* (*id autem qualiter & quomodo* [illegible] *mihi non constat*) tradunt eiusdem Vicariatu durante. *Electorum aulam, non aliter, ac Imperatoriam, præsertim cum in Imperio in prima instantia, compellari posse*, vid. *Petr. Heig. Clariss. Dn. Præs. in discurs. & ad A. B.* Id autem quomodo procedat, clarius evadet, si primò discutiamus, *an concurrentem cum Camera Imperiali, cum Imperatore habeat jurisdictionem*, quam quæstionem enodant *Clariss. Dn. Præs. in dissert.* [illegible] *Cæsar. Leopold.* [illegible] *Jurid.* [illegible] *Petr.* [illegible] *Stephan. Tob. Paurmeist. Thom. Michael.* & plurimi alii.

56. Consistoria jam judicia [illegible], de quibus Sereniss. Electores jus reddere, & judicium exercere possint. Ex antecedentibus autem sunt metienda consequentia: Cum igitur omnimoda Serenissimis Dominis Vicariis sit concessa potestas exercendi judicia, sequitur, eosdem de omnibus omninò causis, de quibus Imperator cognoscere posse, & hæc quidem generaliter ita obtinent [illegible]. Specialius verò, Vicarii *de omnibus causis* cognoscere possunt, de quibus Principalis *excepta capitis* [illegible] *ubi gloss. & Cameraist. de offic. Vicar.* [illegible]

57. Sunt autem causæ, quodammodo vel *civiles, criminales*, vel *feudales*, num jam discepto an dentur quædam missæ? In *causis civilibus*, extra omnem dubitationem sitam, Vicariorum jurisdictio fundata est. *arg. l. 2. C. de offic. ejus qui vic. alter. l. 1. C. de offic. vicar.*

58. De *causis criminalibus*, plurimi ex nostris nihil ferè dubitant, tum propter generalitatem *textus d. Bull. cap. 5.* Et *arg. l. 1. §. 3. & §. 4. ff. de legat.* & *l. 2. C. de offic. ejus qui vic. alter.* Ex quibus locis elicere conantur Vicario Imperii competere etiam *merum Imperium* de jure communi. *Zep. de consist. Princ. Jul. Clar. Petr. Damasl. in adsert.* [illegible] *Camer. Imper.* Veluti in impositionibus banni & aliarum pœ-

narum

narum, sunt tamen qui contrarium suadent post *Roland. à Valle. in consil. Apolog. Spirens. contra Danæs.*

59. *Causâ feudales*, etiam nobis nullum facerent dubium, nisi essent, qui & hac in parte Pontificis lolium intermiscerent, sed rectè hi à nostris refutantur, pro veraq; regulâ traditur, *vacante Imperio, neminem nisi Serenis. Dominos Vicarios de feudis Imperii cognoscere*, id quod uno ore asserunt & tradunt *Henric. à Rosenthal. de feud. Schrad. de feud. Dn. Gödd. Gothofr. Antonii. Johan. Schoner. per text. A. B. cap. 5.* Contra quos tamen antiqui Romanistæ cœci pro libertate Imperii Juristæ ferè omnes faciunt *Fachin. Bartol. Bald. Jason. Roman.* sub quorum vexillo novissimè etiam militare cœperunt. *Martha de jurisd. Balb. de præsc.* aliique Romanæ sedis defensores.

60. Excipiuntur tamen *feuda Regalia, & majora feuda vexilli, vulgo* Fahnenlehen sic dicta, de quibus hi nostri Vicarii cognoscere non possunt, sed cognitio eorundem, *Roman. Imperatori vel Regi Romanor.* est reservata, per *text. A. B. c. 5. ubi: feudis Principum duntaxat exceptis.* Eandem reservationem sibi facit, *Carolus V. in Recess. Imper. de Anno 1521. §.* Wir behalten uns. *Rosenthal. de feud. Schrad. Gothofr. Anton. Johan. Schoner. Thom. Michael & Martha de jurisdict.*

61. Atq; hæc judicandi potestas. Eatenus firma & stabilis est, ut à Serenissl. Vicariorum sententiis *appellari non possit*, sed potius fugiendum erit ad *remedia*, contra sententiam ipsius Imperatoris dari solita. *Ad Imperatorem* enim appellari non potest, quia non appellatur à Vicario ad eum, cujus est Vicarius, cum utriusq; tribunal unum & idem sit, nec ab eodem tribunali ad idem appellari queat. Sic nec ad *Cameram*; Quia à Vicarii sententia non appellatur, nisi ad eũ, ad quem appellaretur, si ipse cujus vices sustinet, judicasset. *Covarr. pract. q. Frider. Prukman. Gerlach. Buxtorff. ad A. B.*

62. Quod si tamen pendente Vicariatu, ut Electores vel Duces in suis Ducatibus (non ut Vicarii Imperii) sententiam dixerint, tunc inspicienda est persona, respectu cujus actus gestus est, & si qualitates appellabiles adsint, appella-

tio perinde locum habebit, ac si Vicarii non essent, juxta Pacian. de probat. & Schwan. in cons.

Quis judicabit Sereniss. Vicarios.

63. Hactenus vidimus Serenissimorum Vicariorum potestatem exercendi judicia in alios; jam quidem rationabiliter exigente ita ordine differendum esset, anne Serenissimi Domini Vicarii cujuspiam judicio se submittant, idq; quomodo, & quando, sed ea brevitatis gratia jam omitto, [illegible] ad eorundem potestatem me convertens.

Potestas præsentandi ad beneficia Ecclesiastica.

64. *Secundo* diximus capi[illegible] pertinere ad Sereniss. Dominos Vicarios *potestatem præsentandi ad beneficia Ecclesiastica*, quæ metienda est ex ea, quam habet Imperator. Competit igitur Imperatori, & eodem modo Serenissimis nostris Vicariis, eo, quo Vicariatum exercent tempore, hæc præsentandi potestas vel 1. ratione primariarum precum. 2. ratione juris patronatus. 3. Donationis. 4. Præscriptionis.

65. Ratione *primariarum precum* (quas vocant) potest Imperator & ejus nomine Serenissimi Vicarii in qualibet Ecclesia Germaniæ, unum ad beneficium Ecclesiasticum præsentare, & ut ita præsentatus recipiatur jubere, per *Sax. [illegible] 8. cap. 5. Specul. & Joh. Aube. Rostan. [illegible] de Imper. Lancell. in templ. omn. judic. Regner. Sixtin. de Regal. Thom. Mich. Bernb. Grav. Marq. Freher. ad Petr. de Andlo.* Sed hoc ita procedere puto, ut de novo Electus Imperator, vel quoties ex nova vacantia Sereniss. Vicarii administrant, in prima vacantia beneficii cujuslibet Ecclesiæ Germaniæ (si quæ se obtulerit) ratione primariarum precum aliquem præsentare possint. Quod & ratio nominis primariarum precum ostendit.

66. Competit autem hoc jus Imperatori & etiam Sereniss. Dominis Vicariis jam *longo tempore*, ante tempora Rudolphi I. ut colligo *ex diplomate Cæsareo Rudolphi I.*, quod *exstat in actis ejusdem Paralipom. rer. memorabil. ad Abbat. Urspergens. pag. mihi 360. ibi: Cum ex antiqua & approbata, et a Divis Imperatoribus & Regibus ad nos producta consuetudine quælibet Ecclesia &c.*

67. Ex

67. Ex eodem diplomate, ut & aliis, viridiq; observantiâ colligitur, jus tale primarium precum, ad Imperatorem, & Serenisſ. Dn. Vicarios pertinuiſſe, & adhuc pertinere, non tàm de jure, quàm antiquâ & inveteratâ consuetudine, viq; superioritatis, in *Paralcipom. ad Abb. Urſperg d. l. Consultiſſ. Dn. Præſes ad A. B. Thom. Michael. de jurisdict. Bernhard. Grave & alii.* Sed ex eô me nondum extricare possum, num Abbas vel Prælatus Ecclesiæ ab Imperatore vel Vicariis præsentatum, ad eorundem preces primarias, tanquam mandatum recipere strictè teneatur, vel saltem pro libitu ejusmodi precibus locum dare possit? Prior sententia, quod exinde Abbas vel Prælatus strictè teneatur, hinc oritur 1. Quod hæc præsentandi potestas Imperatoribus & Serenissimis Dominis Vicariis ex longâ & inveteratâ consuetudine [quæ pro lege habebitur] competat *d. diplomate*, ibi: *inveteratâ consuetudine*. 2. Id probatur ex vocabulo *tenetur*, *d. diplomate*, ibi: *admittere teneatur* (quæ dictio necessitatem importat, & obligationem quandam præ se fert) *Contrarium* verò quod collatio, quæ descendit ex primariis hisce precibus, non necessitatem à parte Abbatis vel Prælati inducat, evincitur ex *d. diplomat.* ibi. Devotionem tuam rogamus, quatenus huic Clerico, de Ecclesiastico beneficio, quod ad tuam collationem pertinet, ob reverentiam Sacri Imperii, studeas liberaliter providere.

68. *Secundo* Imperatori & Serenisſ. Dn. Vicariis jus præsentandi ad beneficia Ecclesiastica competit, ratione *juris Patronatus* (*de quo alibi in jurisdictione & administratione Ecclesiasticâ latius*) acquisiti, vel ex constitutione & fundatione. *c. nobis. 25. de jur. patronat. Buxtorff. ad A. B. Matth. Wes. in conſ. &c.*

69. *Tertiò* jus præsentandi ad beneficia Ecclesiastica competere dicitur Imperatori & Serenisſ. Dn. Vicar. ex *donatione*: *Quarto* ex *præscriptione. Modeſt. Piſtor. Franciſcus, Marcus Balb. de præscript.* (*de quibus præsentandi modis ulterior in jure publico est tractatus sub administratione religiosa, de beneficiis Ecclesiasticis, ubi aliquando pluribus*) Denique omnibus aliis etiam modis, quibus Imperatori jus præsen-

tandi ad beneficia competit, hoc etiam ad Serenisſ. Dn. Vicarios pertinere nadit. *Reſtaur. Caſt. ibid. Matth. de jurisdict.* quos ſequitur *Clariſ. Dn. Præſes ad Aur. Bull. cap. 5. in fin.*

70. Et tantum de modis, quibus Serenisſ. Dn. Vicarius jus præſentandi ad beneficia Eccleſiaſtica competit, ſequeretur jam de tempore, quo & intra quod, item de perſonis quas præſentare poſſint, an Reformatæ religionis, in Eccleſia Catholica, &c. Verùm ut dixi de hiſce in ſua ſede, & ubi materia plerunq; alias tractanda.

Poteſtas recolligendi reditus & proventus Imperii.

71. *Tertiò* diximus competere Serenisſ. Dn. Vicariis poteſtatem *recolligendi reditus & proventus Imperii*, Des Reichs Ränte und Gefälle einzuſammlen / (*de quo* [illegible] *ſub adminiſtratione* (*bona Imperii*) [illegible] *Aur. Bull. expreſſ.* Unde propter generalem locutionem id extendunt ad quoslibet Imperii proventus, cujuſcunq; tandem ſint nominis *Buxtorff. ad A. Bull. Quæſt. Gerlach. ad conſt. ii. Imper.* Sed an Serenisſ. Dn. Vicarii, pro graviſſimis incumbentibus oneribus Imperii proventus & reditus, quos tempore Vicariatus recolligunt, lucrentur? In utramq; partem non leves poſſent adferri rationes; verum *Caſtilreſſ. Dn. Præſes ad A. Bull. & Gerlach. Buxtorff.* recte arbitrantur, eos nihil lucrari, ſed deductis impenſis pro imperio factis, reſiduum novo Imperatori reddere.

Poteſtas inveſtiendi de feudis.

72. *Quartò* poteſtas *inveſtiendi de feudis*, & quæ ei adhærent, Serenisſ. Dominis Vicariis *expreſſè lege Imperii A. B. d. c. 5. Dem Ordin. Regim. de Anno 1521. §.* Aber anders und gewöhnlich Lehen. Conceſſa eſt, *Reinhard. Dieteric. de ſumm. Imp. poteſt. Sixtin. de Regal. Clariſ. Dn. Præſes ad Aur. Bull. Gerlach. Buxtorff. ibid.* Sed ne inutiliter hæc poteſtas illis conceſſa videatur, inſigniter declarat *Ampliſ. Dn. Præſes.* Hanc inveſtiendi facultatem eſſe intelligendam, de eo caſu, quo durante Vicariatu annus petendæ inveſtituræ præſcriptus finitur. *arg. c. unic. in princ. quæ fuit prim. cauſ. amitt. benef. cap. unic. quo tempor. milit. inveſt. petere deb.*

73. Cui investiendi facultati annexa est potestas juramenti fidelitatis, vice & nomine S. Imperii recipiendi. *Gerlach. Buxtorff. ad A. B.* Hæc tamen (investitura nimirum & juramentum fidelitatis) per Regem Romanum postea electum, suo tempore *omnia innovari debere*, ratio juris feudalis suadet. Quia fidelitas toties præstanda venit, quoties domini vel vasalli persona mutatur. *d. c. unic. quæ fuit prima causa benef. amitt.* Electione autem novi Regis exspirat Vicariorum potestas, & mutatur persona domini, *&c. Clariss. Dn. Præses ad A. B. Gerlach. Buxtorff. ibid.*

74. Excipiuntur etiam ab hac investiendi facultate. *Feuda Principum & feuda vexilli*, quæ Fahnenlehen duntaxat appellantur, quorum investitura & collatio soli Imperatori vel Regi Romanorum specialiter reservatur per *text.* A. Bull. *cap. 5. & in ordin. Regim. de Anno 1521.* §. Und behalten uns vor. *Thom. Michael. de jurisd. Richard. Ditteris. de sum. Imp. potest. Schrader. Matth. Stephan. de jurisd.*

75. Unde autem hæc feuda dicantur, & quæ præterea eorum natura & qualitates, latius in feudali materia à FF. tractatur. Et exempla talium feudorum extant apud *Otto Frising. Aventin. Cuspinian. Sleidan.* & alibi passim apud Historicos. Sed cum feuda etiam Comitum & Baronum aliquando cum vexillis investiri, & Fahnlehen appellari appareat, ejusmodi quoque, sub hoc feudorum vexilli prohibitione contineri, & Sereniss. Dn. Vicarios de hisce investiri non posse, tradit *Schrader. Frider. Pruckm. Dn. Vultejus. Regner. Sixtin.* Quid verò de reliquis Regalibus feudis Archiepiscoporum, Episcoporumq; Abbatum & Prælatorum sit sentiendum, quæ non sunt feuda vexilli Fahnlehen / und nicht mit der Fahnen / sondern mit dem Scepter geliehen werden / variant in utramque partem DD. uti late tradit *Gerlach. Buxtorff. ad A. B.*

76. Quamvis hic filum abrumpere placeret, ne proposita materia nimium excresceret, notandum tamen est cum *Consultiss. Dn. Præs. ad A. B.* Quod si per lapsum anni, investituræ petendæ, præscripti, periculum Imperio aut

etiam vasallis Principibus, propter mortem Imperatoris vel diuturnam absentiam crescit, post Imperator ultra anni vel biennii spacium est mortuus vel absens, Serenissimis Dominis Vicariis tempore indulto praeterlapso, investituram horum feudorum permittendam.

77. *Et tantum breviter & synoptice de iis, quae Serenissimis* Dominis Vicariis expressè concessa videntur, praeterea eorum potestas, uti & ipsius Imperatoris ad infinita fere extenditur, ita ut per plurimos actus, quibus jus publicum & privatum hincinde refertum est, exercere possint, quos omnes etiamnum recensere, nec materiae hujus tractatio, quippe quae ex Imperatoris officii dignitate vel potestate est metienda, admittit, nec etiam mei est instituti.

78. Atque hinc est, quod cum ipse *Imperator regulariter de Imperio nihil alienare vel distrahere possit*; Serenissi. etiam Dn. Vicariis *omnis gravis alienatio seu distractio rerum Imperialium* sit prohibitum & interdictum per *text. in A. B. cap. 5. Amplis. Dn. Praeses ad Aur. B. Gerhard. Baxtorff. ibid. Matth. Stephan. de jurisd.* Immo multo magis *cavere & jubere* debent, ne per alios bona Imperii abalienentur, neve quolibet modo jura Imperii diminuantur, quod text. German. satis clarus indicat hisce verbis: Und hat auch Kayserlicher Würde zuverbieten alle Veräusserung und Verpfändung der Güter so zum Reich gehören.

Effectus Vicariatus. 79. Effectus Vicariatus, ut in variis consistit, ita etiam è variis elucescit, inter alia tamen & hoc observandum, Vicarii munus praesupponere superioritatem ejus, cujus vices geruntur, *Bodin. 3. de Republ.* Hoc si perpenderent Pontificii, Pontificem suum quem alias supra Imperatorem extollere attentant, Vicarium Imperii nullo modo venditarent. Verum *an in Vicarium Imperatoris crimen laesae Majestatis committatur?* tradunt *Gigas de crim. laes. maj. Mynsing. in resp. Ant. Quetta. Joachim. Cluten. in syllog. rer. quotid.* Quod ex eo decidi puto, An Vicariis Imperatoris competat Majestas? de quo supra.

Quomodo finiatur Vicariatus Imp. 80. Tempus sane Vicariatus Imperii expressè nullum praescriptum videmus. Interim quales sunt modi consti-

tuendi,

uendi, tales etiam sunt dissolvendi & finiendi; Nihil enim tam naturale est, quam quo quid modo colligatum, eodē etiā dissolvatur. *l. nihil tam naturale. 58. ff. de R. J.* Constitui autem Vicariatum Imperii, seu esse incipere, vacante Imperio, id est, Imperatore vel planè mortuo vel absente, quodammodo & impedito, suprà proposuimus.

81. Ideoq; in casu Imperatoris demortui, Vicariatum Imperatore novo constituto esse desinere, nemo est, qui ambigit. Hoc tamen casu observandum, nudam hic Electionem non sufficere, sed insuper etiam acceptationem à parte electi requiri; Immò nec hoc satis esse, si fortè electus extra fines Imperii sit: Sed Sereniss. Dn. Vicarii, tamdiu administrationem Imperii habebunt, *donec legitimè Electus Imperator adveniat & præsto sit*, uti contingit *Carolo V. Imperatori*. Ubi autem *Imperator legitimus*, vel legitimè (*de qua Electione alibi, in alio jur. publ. parte*) Electus non sit, vel quod idem fere est, partibus dissentientibus *monstrum biceps* propositum, eo casu cum nihil actum censeatur, quippe idem sit non fieri, & non legitimè vel malo ordine, id est, contra LL. Imperii fieri, Sereniss. Dn. Vicarii, legitimi Imperatoris vices repræsentantes, feliciter contra omnes invasores, Imperii nostri Teutonici in omne ævum duraturi, præeminentiam, dignitatem & opes conservabunt & defendent.

82. In *casu verò absentiæ* Imperatore peregrè profecto & absente, Vicariatus Imperii, eo reverso, esse desinit. *arg. l. penult. C. de test. milit. Tunq. cessante causa cessat effectus*; denique etiam hoc expressè probatur *per A. Bull. tit. 5 in princ. Marq. Freher. in not. ad Petr. de Andlo.*

83. Vicariatu itaq; legitimis modis supradictis, finito, Sereniss. Dn. Vicarii, *officium suum deponunt*, & vel de novo Electus Imperator, vel jam jam reversus, omnia secundum præscripta LL. Imperii ab iisdem gesta, acta & facta, confirmare & rata habere tenetur. Ad quod etiam Imperator tenore *Capitulationis Imperatoriæ juratò* adstringitur. Ubi inter alia in *Capitulatione Caroli V. apud Sleidan. libr. 1*

Vicariatu finito.

comment. ibi. *Quid Interregni tempore Palatinus & Saxo publice egerint, rerum habeas, videre licet.* Hujus quoque confirmationis formula exstat apud *Goldast.* Reichshandlung. Tantum de Vicariatu & Vicariis Imperii Teutonici pro instituti ratione, occasione temporis ita allata, synoptice & breviter (ne cum aliis commentaria magis, quam dispositionem materiæ hactenus incultæ tradere videar) dixisse sufficiat; Tradant alia alii, tempori etiamnum accommodasse mi sat est.

F I N I S.

